

FINANSIELL REVISJON | FORVALTNINGSREVISJON | FINANSFORVALTNING | SELSKAPSKONTROLL | RÅDGIVNING



Kvalitet, kompetanse og samarbeid i Barnevernstjenesten

Hemne Kommune
Februar 2011

Forord

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført på oppdrag av Hemne kommunes kontrollutvalg i perioden august 2010 til februar 2011.

Undersøkelsen er utført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisjon Midt-Norge IKS vil takke alle som har bidratt konstruktivt med informasjon i undersøkelsen.

Orkanger, 27.1.2011

Anna Ølnes /s/
Ansvarlig forvaltningsrevisor

Jon Kristian Sørmo /s/
Prosjektmedarbeider

Sammendrag

I denne forvaltningsrevisjonen har vi undersøkt om barnevernstjenesten i Hemne kommune har tilstrekkelig og god kompetanse, om barnevernstjenesten følger etablerte rutiner for samarbeid med andre aktører, og til sist om barnevernstjenesten har etablert gode rutiner for evaluering av hjelpetiltakene som iverksettes.

Barnevernstjenesten i Hemne kommune har interkommunalt samarbeid med Snillfjord kommune, hvor Hemne kommune er vertskommune. Den forvaltningsrevisjonen som oppsummeres i denne rapporten, gjelder likevel kun Hemne kommune.

Kompetanse.

Undersøkelsen gir innledningsvis et bilde av den økonomiske utviklingen i barnevernstjenesten. Tallene viser økt behov for ressurser, og barnevernstjenesten har tidvis hatt store årlige merforbruk. Men tjenesten har ikke opplevd kutt i sine budsjetter.

Tall hentet fra KOSTRA viser at antallet ansatte per barn med barnevernstiltak i Hemne er på omtrent samme nivå som sammenlignbare kommuner i snittgrupperinger. Barnevernstjenesten har videre en god og sammensatt formell kompetanse. Kompetanseutvikling er et prioritert området.

Det er kommunens ansvar etter barnevernloven å sørge for at de ansatte har tilgang til oppdatert regelverk. Undersøkelsen har vist at den enkelte ansatte selv har ansvaret for å gjøre seg kjent med endringer og eller nye bestemmelser. Ansvaret for å ajourholde kunnskapen om lov og regelverk bør sikres gjennom en egen rutine etter revisors vurdering.

Barnevernstjenesten i Hemne har tatt i bruk et nytt saksbehandlingsverktøy. De ansatte har fått god opplæring i bruk av systemet, og erfaringene fra bruk av systemet er så langt positive.

For å minske sårbarheten ved frafall hos saksbehandlere er det søkt etablert et system med saksbehandler 1 og saksbehandler 2. Ved siden av å minske sårbarheten bidrar dette systemet til å styrke det interne samarbeidet og utnytte kompetanse hos den enkelte.

Imidlertid har det vært vanskeligheter med å kunne prioritere dette systemet. Men revisor ser det som viktig at barnevernstjenesten i Hemne i tiden fremover søker å bygge videre på dette systemet gjennom å opprettholde og videreutvikle dette.

Samarbeid med andre.

Hemne kommune har gjennom blant annet vedtakelsen av rutine for tverrfaglig samarbeid omkring utsatte barn og unge, utviklet et godt og planmessig samarbeid mellom barnevernstjenesten og andre faginstanser i kommunen.

Generelt sett opplever andre fagetater en barnevernstjeneste som villig deler av sin kunnskap og som anses for å ivareta barns rettigheter i Hemne kommune. Andre faginstanser opplyser å ha en lav terskel for å ta kontakt med barnevernstjenesten.

Hvordan de ulike fagetatene opplever å samarbeide med barnevernstjenesten varierer. Enkelte av faginstansene har etablert et tettere samarbeid, og opplever i større grad at samarbeidet fungerer godt.

Et godt samarbeid mellom ulike fagetater forutsetter blant annet at de ansatte har tilstrekkelig kunnskap omkring regelverket om taushetsplikt. Undersøkelsen viser at ansatte i de ulike fagetatene i varierende grad har denne kunnskapen. Det er særlig kunnskap om barnevernets rett til å kreve opplysninger i en konkret sak, og de strenge reglene om taushetsplikt som gjelder for barnevernets arbeid, som har vist seg ekstra utfordrende.

Videre trekker barnevernstjenesten selv og samarbeidspartnere frem manglende akuttberedskap som en utfordring for samarbeidet. Det er ingen plikt i lovverket at kommuner skal ha akuttberedskap, men like fullt oppleves dette som utfordrende.

Vurdering og evaluering av hjelpetiltak.

Undersøkelsen har vist at det i alt vesentlighet utarbeides tiltaksplaner i alle saker. I det nye saksbehandlingsverktøyet er utarbeidelse av tiltaksplaner angitt som en egen arbeidsoppgave. Det er viktig at barnevernstjenesten ser nytten av tiltaksplanen, utover at det er et krav etter loven om å utarbeide denne. Grunnlaget for evalueringen av hjelpetiltakene ligger i tiltaksplanen.

Innhold

1	Innledning.....	7
1.1	Bestilling	7
1.2	Om barnevernet.....	7
2	Undersøkellesmetode.....	12
2.1	Problemstilling.....	12
2.2	Avgrensning.....	12
2.3	Revisjonskriterier.....	12
2.4	Metode for datainnsamling og analyse.....	12
3	Kompetanse i barnevernstjenesten.....	14
3.1	Revisjonskriterier	14
3.2	Data	15
3.3	Revisors vurdering	19
4	Samarbeid med andre.....	21
4.1	Revisjonskriterier.....	21
4.2	Data.....	24
4.3	Revisors vurdering.....	29
5	Evaluering og vurdering av virkningen av hjelpetiltak.....	31
5.1	Revisjonskriterier	31
5.2	Data	31
5.3	Revisors vurdering	33
6	Høring.....	34
7	Konklusjon og anbefalinger	35
7.1	Konklusjon.....	35
7.2	Anbefalinger.....	36
	Kilder.....	37
	Vedlegg 1 KOSTRA og kommunedata.....	38

1 Innledning

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Hemne kommune har bestilt denne forvaltningsrevisjonen i medhold av plan for forvaltningsrevisjon for 2010¹.

I kontrollutvalgets bestilling var det ønskelig med en forvaltningsrevisjon som hadde særlig fokus på resultatet av tjenesten. Dette ønsket sammen med bestillingen ledet til at revisor utarbeidet forslag til problemstillinger, som kontrollutvalget sluttet seg til.

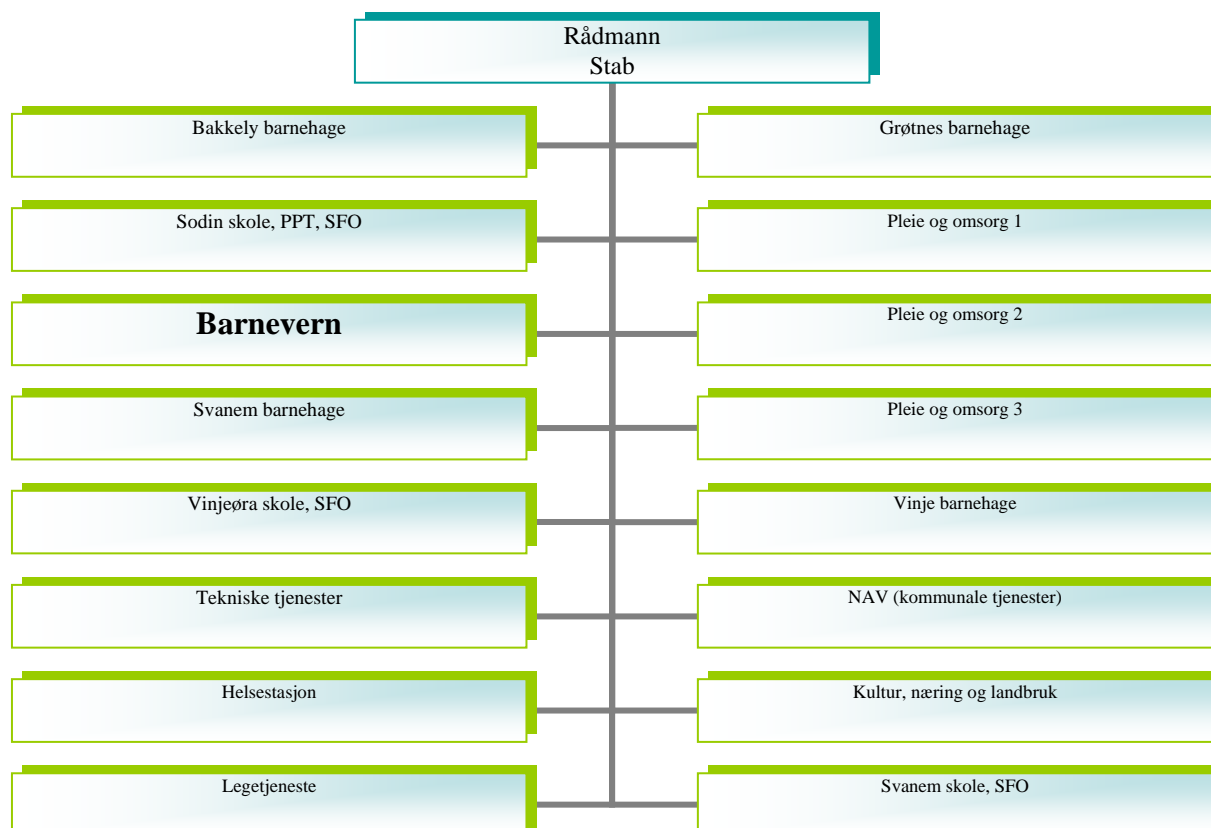
Revisor har derfor i samråd med kontrollutvalget kommet fram til at undersøkelsen skal sette fokus på kompetansesituasjonen ved barnevernstjenesten, samarbeidet mellom barnevernstjenesten og andre som jobber med barn, og barnevernets rutiner for evaluering av hjelpetiltak.

1.2 Om barnevernet

I dette kapitlet vil revisor gi en innledende beskrivelse av barnevernstjenestenes oppgaver, herunder om ansvarsfordelingen mellom barnevernstjenesten og andre instanser på barnevernsområde og saksgangen i barnevernet.

1.2.1 Administrativ organisering av barnevernstjenesten i Hemne kommune.

Figur 2: Administrativt organisasjonskart for Hemne kommune.



Kilde: www.hemne.kommune.no

¹ Plan for forvaltningsrevisjon for Hemne kommune for 2010, vedtatt i KU-sak 5/2010.

Hemne kommune er administrativt organisert etter to-nivåmodell. Denne organiseringen innebærer at tjenestene i kommunen er inndelt i resultatenheter og hvor rådmann har delegert myndighet innenfor områdene faglig, økonomisk og personal til den enkelte enhetsleder. Som vist til i figuren over er barnevernstjenesten en selvstendig resultatenhet. Enhetsleder for barnevern har fått delegert myndighet fra rådmann i eget delegasjonsvedtak.²

Barneverntjenesten i Hemne Kommune er fra 10.10 2005 felles med Snillfjord kommune. Hemne kommune er vertskommune for felles sosial- og barneverntjeneste. Det påligger Hemne kommune i henhold til avtalen med Snillfjord kommune å sørge for at barneverntjenesten i begge kommunene drives faglig forsvarlig og effektivt innenfor gjeldene lovverk.

Barnevernstjenesten i Hemne har 5 fagstillinger fordelt på 4,5 årsverk. Årsverkene var inntil 1.1.2011 fordelt på 6 ansatte. Snillfjord kommune finansierer 0,7 årsverk. Barnevernstjenesten har en merkantil stillingsandel på 50 %.

Alle stillingene er besatt, men hvor to ansatte har studiepermisjon med hver sin 20 % for å gjennomføre etterutdanning. Enhetsleder oppgir i intervju at barnevernstjenesten har hatt en stabil situasjon når det gjelder ansatte.

I følge rådmann ble det konstituert ny enhetsleder for barnevern i januar 2011, hvor enhetsleder ble konstituert internt i barnevernstjenesten. Førrige enhetsleder fratradte stillingen i desember 2010. Skifte av enhetsleder medfører en reduksjon i antallet ansatte ved barnevernstjenesten.

Undersøkelsen ble gjennomført i 2010, og revisor forholder seg derfor til stillingsandelen som da var gjeldende. Når rapporten refererer til enhetsleder, viser dette til informasjon gitt av enhetsleder som fratradte stillingen i desember 2010.

1.2.2 Oppgaver og ansvar innenfor barnevernområdet generelt.

Både kommunene og staten har oppgaver og ansvar på barnevernområde. Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) har et generelt overordnet ansvar for barnevernet. Blant annet har de forvaltningsansvaret for barnevernloven og ansvar for å føre tilsyn med at lov og øvrig regelverk blir anvendt riktig.

Den daglige forvaltningen av barnevernet er i stor grad lagt til den kommunale barnevernstjenesten. I følge barnevernloven er barnevernets hovedoppgave å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Videre skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. Omsorg for og oppdragelse av barn er i første rekke foreldrenes ansvar. Foreldre kan allikevel ha behov for hjelp i kortere eller lengre perioder, for eksempel på grunn av en vanskelig livssituasjon.

Det kommunale barnevernet sine oppgaver kan oppsummeres til å gjelde;

- Gjennomgang av meldinger
- Gjennomføre barnevernundersøkelser
- Iverksette frivillige hjelpetiltak i hjemmet

² Se sak 10/270-8.

- Utarbeide tiltaksplaner for alle tiltak
- Fatte akuttvedtak om midlertidig plassering av barn utenfor hjemmet
- Saksforberedelse for fylkesnemnda og andre rettsinstanser
- Plassering og oppfølging av barn utenfor hjemmet
- Oppfølging av oppdragstakere
- Veiledning og oppfølging av fosterhjem
- Utredning og tilrådning for adopsjon
- Generelt forebyggende arbeid

Andre instanser kan også ha ansvar innenfor barnevernet.³ Det kommunale barnevernet deler ansvaret med en rekke andre instanser. Under gis en beskrivelse av noen av disse og deres oppgaver.

Bufetat⁴ ble etablert i 2004 som følge av en barnevernreform, og er inndelt i 5 regioner. Staten overtok ansvaret for barnevernet fra fylkeskommunene. Bufetat har flere ansvarsområder innenfor barnevernet. De skal blant annet sørge for at det finnes plasser i barnevernsinstitusjoner gjennom etablering, drift, og inngåelse av avtaler om godkjenning av private plasser. Rekruttere og formidle fosterhjem, og etter anmodning fra den kommunale barnevernstjenesten bistå ved plassering av barn utenfor hjemmet.

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker ble etablert 1.1.1993. Det er i alt 12 fylkesnemnder i Norge, hvor den enkelte fylkesnemnd dekker ett eller to fylker. Fylkesnemnda har som oppgave først og fremst å fatte vedtak etter barnevernsloven. Vedtakene dreier seg blant annet om omsorgsovertakelse, samværsspørsmål og fratakelse av foreldreansvar. Fylkesnemnda er et domstol lignede forvaltningsorgan som har avgjørelsesmyndighet. Saker i fylkesnemnda starter ved at kommunene fremmer forslag om tiltak. Det er kommunene som foretar den nødvendige saksforberedelse.⁵

Fylkesmannen er statens representant i fylkene. Følger opp statlig politikk og ulike satsningsområder. Fylkesmannen har blant annet ansvaret for å føre tilsyn med barnevernstjenesten.

Barne- og ungdomspsykiatriske Klinikk (BUP) i Sør-Trøndelag er organisert i sykehusenheten BUP. Klinikken er organisert i flere enheter: poliklinikker, familieenheten og ungdomsenhetene. De driver med utredning og behandling av barn og unge med psykiske lidelser, samt gir hjelp til deres familier. De gir også råd og veiledning til ansatte i kommunene.

Regionsentrene for barn og unges psykiske helse (RBUP) i Midt-Norge er en av fire regionsenter i Norge. De er en del av medisinsk fakultet ved NTNU. De skal utvikle, kvalitetssikre og forvalte vitenskapelig og praksisnær tverrfaglig kunnskap og kompetanse innen arbeid med barn og unges psykiske helse, og bidra til at slik kompetanse er tilgjengelig. Gjennom sitt arbeid skal de styrke psykisk helsearbeid i kommunene, og bidra til å styrke andre fagfelt av betydning for barn og unges psykiske helse.

³ Kilde: "Barn og unges psykiske helse i kommunene i Sør - Trøndelag", Fylkesmannen i Sør - Trøndelag mai 2008.

⁴ Se mer informasjon på www.bufetat.no

⁵ Se mer informasjon om fylkesnemnda på <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dep/tilknyttede-virksomheter/fylkesnemndene-for-sosiale-saker.html?id=418110>

Helsetilsynet har fra 2010 fått det overordnede ansvaret for faglig tilsyn med barneverntjenesten.⁶

1.2.3 Saksgang i barnevernet.

En barnevernssak starter gjerne med en *melding* til barneverntjenesten i den kommunen barnet oppholder seg. Meldingen kommer ofte fra familien selv, nærmiljøet, helsestasjonen, barnehagen eller skolen. Barnevernet skal innen en uke vurdere om meldingen skal følges opp med en *undersøkelsessak* eller om den skal henlegges.

En undersøkelsessak skal foretas dersom det er rimelig grunn til å anta at det kan være grunnlag for tiltak etter barnevernloven. Undersøkelsen kan føre til at saken henlegges, eller at barneverntjenesten går inn med råd, veiledning og eventuelt hjelpetiltak for barnet og familien. En undersøkelse skal gjennomføres snarest og innen tre måneder, men i særlige tilfeller kan fristen være seks måneder. Hjelpetiltakene er frivillige. Barn som har vist alvorlige adferdsvanser kan tas inn på institusjon på grunnlag av samtykke fra foreldrene eller fra barnet selv dersom det er over 15 år. Dersom det ikke kan skapes tilfredsstillende forhold for barnet ved hjelpetiltak og dersom det for eksempler er alvorlige mangler ved den daglige omsorgen barnet får, vil kommunen fremme forslag til fylkesnemnda om *omsorgsovertakelse*. Barnet vil da normalt bli plassert i fosterhjem. Dersom fylkesnemnda vedtar at omsorgen skal overtas, skal fylkesnemnda også fatte vedtak om samvær. Barn som har vist *alvorlige atferdsvansker* kan plasseres på institusjon uten samtykke, men da kun etter vedtak fra fylkesnemnda.

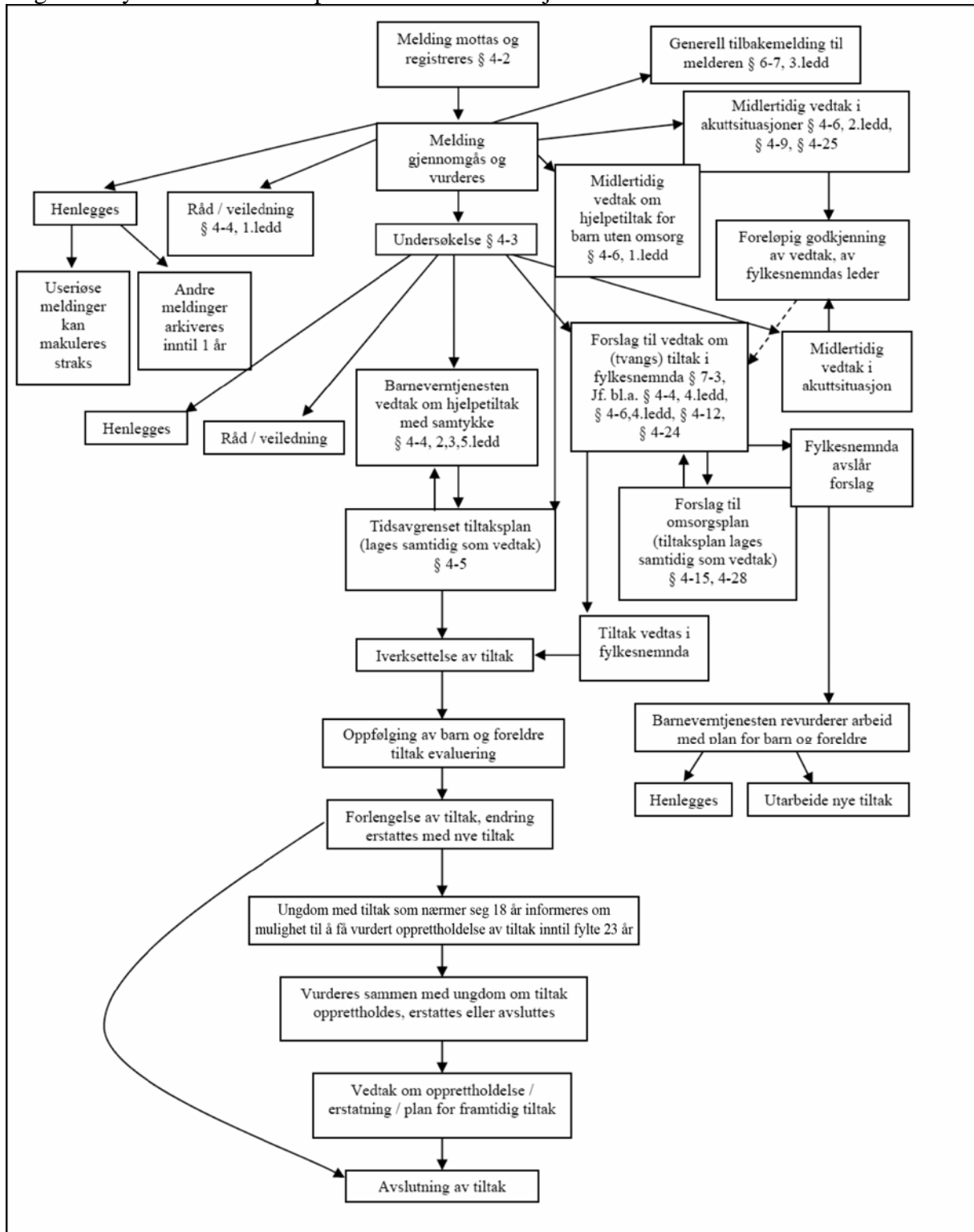
Barnevernstjenesten har ansvaret for å sette i verk fylkesnemndas vedtak. Tjenesten skal også oppnevne tilsynsfører⁷ for barn i fosterhjem. Samtidig skal barneverntjenesten nøye følge utviklingen til de barn det er truffet omsorgsovertakelse for, og samtidig følge utviklingen til deres foreldre. Når foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg, skal fylkesnemnda oppheve vedtaket om omsorgsovertakelse. Barnet vil likevel ikke bli tilbakeført dersom det har fått slik tilknytning til mennesker eller miljø der det er, at det etter en samlet vurdering kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet.

I enkelte tilfeller haster det å gi barnet et omsorgstilbud utenfor hjemmet. I slike tilfeller kan det kommunale barneverntjenesten treffe midlertidige vedtak om å plassere barnet. Dersom foreldrene ikke samtykker i plasseringen, skal vedtaket snarest til fylkesnemnda for foreløpig godkjenning, og senest inne seks uker skal selve saken sendes til fylkesnemnda. Figur 1 under gir oversikt over arbeidsprosessen i barnevernet.

⁶ Se barnevernloven § 2-3B, jfr. Ot.prp.nr 69 (2008-2009)

⁷ En tilsynsfører skal blant annet passe på at barn i fosterhjem får den omsorgen de har krav på.

Figur 1. Flytkart over arbeidsprosessen i barneverntjenesten.



Kilde: Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene fra BLD 2006.

2 Undersøkellesmetode

Her følger en presentasjon av rammene for undersøkelsen, problemstillinger, avgrensninger, revisjonskriterier og metode.

2.1 Problemstilling.

Hovedproblemstillingen i undersøkelsen er:

Har barnevernstjenesten i Hemne kommune nødvendige forutsetninger for å yte en barnevernstjeneste av tilfredsstillende kvalitet?

Hovedproblemstillingen er konkretisert i følgende delproblemstillinger:

Delproblemstilling 1: *Har barnevernet i Hemne kommune nødvendig og god kompetanse?*

Delproblemstilling 2: *Følger barnevernstjenesten i Hemne kommune etablerte rutiner for samarbeid med andre aktører?*

Delproblemstilling 3: *Har barnevernet i Hemne kommune rutiner for å vurdere og evaluere virkningen av hjelpetiltakene som iverksettes?*

2.2 Avgrensning.

Barnevernstjenestens arbeids- og ansvarsområdet reguleres i *Lov om barnevernstjenester*⁶. Lovmessige krav er dermed sentrale i problemstillingene, men undersøkelsen omhandler langt fra alle krav i barnevernsloven. Forvaltningsrevisjonen vurderer ikke det barnevernsfaglige arbeidet i kommunen, men har fokus på de formelle rammene rundt dette arbeidet.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ansvaret for å føre tilsyn med barnevernet. Revisor har vært i dialog med Fylkesmannen for å tilpasse undersøkelsen til tilsynsvirksomheten.

2.3 Revisjonskriterier.

Revisjonskriterier er krav, forventninger eller referanser som innsamlet data vurderes opp mot. Kriteriene hentes for eksempel fra lov, forarbeider, veiledere eller politiske vedtak. Alle kriterier skal komme fra autoritative kilder.

Kriteriegrunnlaget i denne forvaltningsrevisjonen består av bestemmelser fra lov og forskriftsverk. Videre bil anbefalninger i veiledere og rundskriv være kriterier. Videre vil kommunale målsetninger/ rutiner legges til grunn.

En nærmere presentasjon av aktuelle revisjonskriteriene blir gitt under behandlingen av hver delproblemstilling.

2.4 Metode for datainnsamling og analyse.

Denne undersøkelsen bygger delvis på en gjennomgang av dokumenter og statistikk som vedrører barnevernstjenesten i Hemne kommunen for årene 2005 - 2010. Dette gjelder regnskap og årsbudsjettet, innhentet tallmaterialet fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og

⁶ Se Lov om barnevernstjenester av 17. juli 1992 nr. 100, (barnvernloven, bvl)

KOSTRA-data.⁹ KOSTRA-tall er i noe grad blitt sammenlignet med tall fra andre kommuner. I utvelgelsen av sammenlignbare kommuner har revisor lagt vekt på å finne kommuner med lignende struktur som Hemne kommune, særlig med tanke på innbyggertall og kommunestruktur. Revisor har sammenlignet tall for Hemne kommune med tilsvarende tall fra Hitra og Frøya, i tillegg til gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 02¹⁰ og landsgjennomsnittet¹¹. Det vil alltid være forskjeller mellom de ulike kommunene som gjør at det kan forekomme feil i tallmaterialet som legges til grunn for sammenligning. Fylkesmannen sine tall er rapporteringstall, og disse må leses på samme måte.

Undersøkelsen bygger videre på intervju med rådmann og tidligere enhetsleder for barnevernstjenesten. Det ble foretatt gruppeintervju av ansatte i barnevernstjenesten unntatt merkantilt ansatt og en av de barnevernsfaglige ansatte. I etterkant ble det gjennomført individuelt tilleggsintervju med hver enkelt ansatt. I tillegg har vi intervjuet representanter fra barnevernstjenestens samarbeidspartnere: rektorene ved alle tre skolene, tre enhetsledere for barnehagene, helsesøster, PP - tjenesten og lensmannen i Hemne kommune. Alle referatene fra intervjuene er verifisert.

Det er ikke foretatt intervju med brukere av barnevernstjenesten.

I tillegg til oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor har en prosjektmedarbeider deltatt i prosjektet. En styringsgruppe på to revisorer har kvalitetssikret undersøkelsen.

⁹ KOMMuneSTatRApportering, se www.ssb.no/kostra

¹⁰ Se vedlegg 1 for definisjon.

¹¹ Der "landsgjennomsnittet" brukes som sammenligningsgrunnlag, dreier det seg om et gjennomsnitt for alle landets kommuner utenom Oslo.

3 Kompetanse i barnevernstjenesten

I dette kapitlet skal vi svare på problemstilling 1 om kompetanse i barnevernet. Vi operer med et utvidet kompetansebegrep, og gir oversikt over forhold vedrørende barnevernets ressurs- og bemanningssituasjon. Videre etterfulgt av informasjon om de ansattes formelle kompetanse og rammer for kompetanseutvikling, herunder tilgang til regelverk og saksbehandlingsverktøy.

3.1 Revisjonskriterier

Kriteriene for denne delen av undersøkelsen er sammenlignet med andre kommuner og regelverk om kompetansekrav.

Under denne problemstillingen vil revisor innledningsvis gi en beskrivelse av organisatoriske og økonomiske forhold ved barnevernstjenesten i Hemne kommune. For å gi et bilde av ressurs- og bemanningmessige forhold, har revisor innhentet statistisk materiale og sammenlignet Hemne kommune med andre sammenlignbare kommuner. Revisor har også sett på saksbehandlingssystemene.

Barnevernloven § 2-1 hjemler kommunens oppgaver. Kommunen har etter bvl. § 2-1 ansvaret for nødvendig opplæring av barnevernstjenestens personell. Det står videre at personellet er forpliktet til å delta i opplæring som blir bestemt, og som anses som nødvendig for å holde deres kvalifikasjoner ved like. Kravet til kunnskap er også berørt i forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barnevernstjenester. I følge forskriftens § 4 skal kommunene sørge for at arbeidstakerne har tilgang til, og kunnskap om aktuelle lover og forskrifter og sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter innenfor fagområdet.

Videre vil spørsmålet til kompetanse også knytte seg til hvordan det interne samarbeidet er i organisasjonen, og hvordan kompetanse til den enkelte blir utnyttet i organisasjonen¹².

Revisor har i undersøkelsen gjort vurderinger av om enheten har den bemanning og kompetanse som skal til for å kunne utføre arbeidet beskrevet i lovtekst. Revisor har sett på:

- ✓ Bemanning sett i forhold til antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk
- ✓ Om enheten har hensiktsmessig saksbehandlingssystem som ansatte mestrer
- ✓ Om enheten har tilgang til og bruker lover og forskrifter
- ✓ Opplæring av barnevernstjenestens personell, herunder om ansatte deltar på etterutdanning som ledelsen bestemmer, om kommunen har plan for opplæring og om kommunen har skriftlig oversikt over gjennomførte opplæringstiltak og hvem som har deltatt.

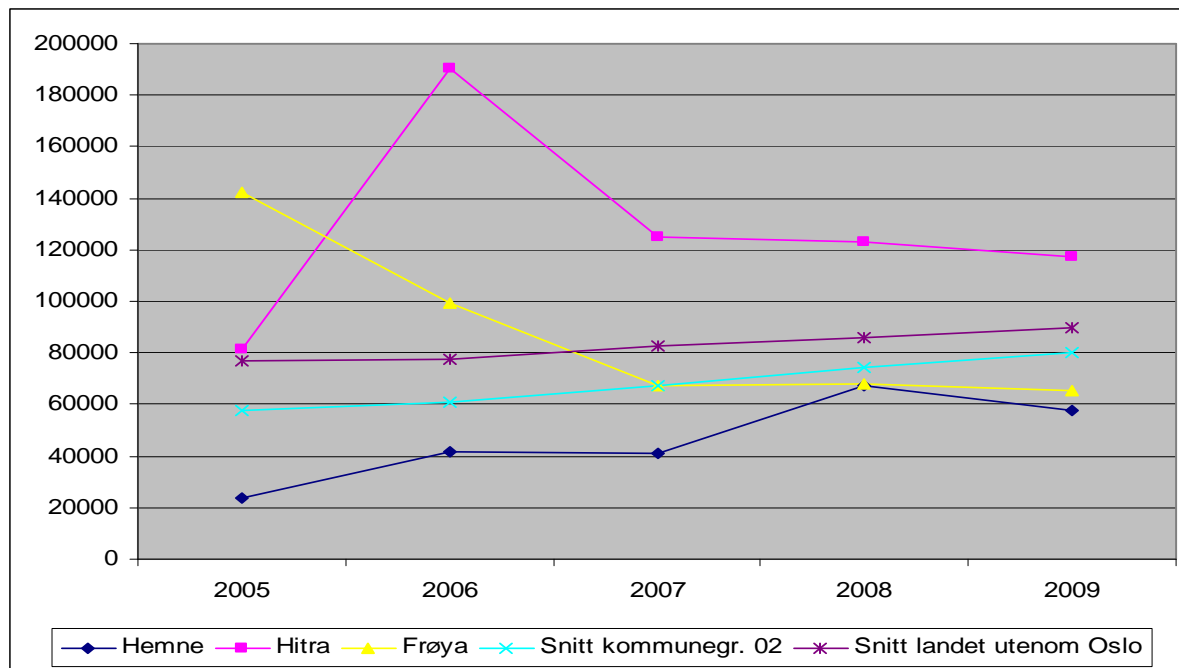
¹² Se Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barnevernstjenester, § 4 bokstav d.

3.2 Data

Utvikling i regnskapstall gir et godt bilde på utviklingen i barnevernet. Nedenfor følger derfor linjediagram over netto driftsutgifter per barn, tabell med regnskap og budsjett. Videre tabell over antallet barn med undersøkelser per årsverk.

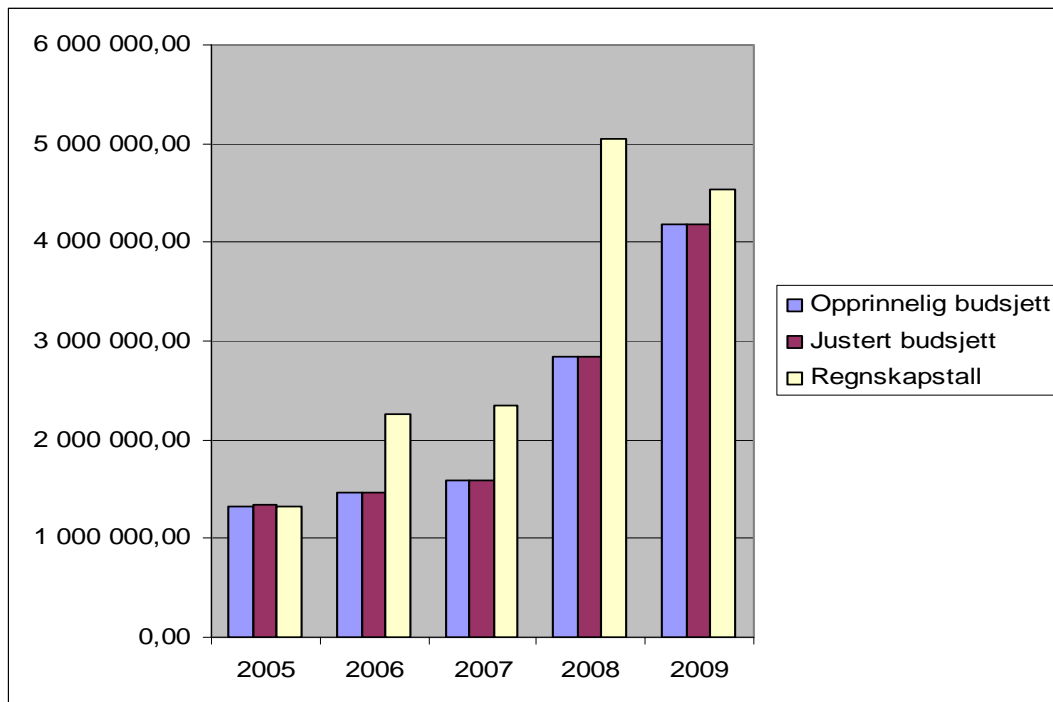
3.2.1 Budsjett og regnskap

Figur 3: Netto driftsutgifter per barn i barnevernet. Sammenlignet med andre kommuner, 2005 - 2009.



Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3 viser at Hemne kommune i løpet av perioden 2005 - 2009 har lavere netto driftsutgifter per barn i barnevernet i forhold til andre kommuner og gjennomsnittsgupperinger. Det har vært en økning i utgiftene.

Figur 4: Regnskap og budsjett¹³

Kilde: Hemne kommune

Figur 4 viser at barnevernstjenesten har hatt budsjettoverskridelser i forhold til budsjett i årene 2006 - 2009. Tabellen viser også at bevilgningen til barnevernstjenesten har økt.

I oppstartsmøte med rådmann og enhetsleder sier de at kommunen ikke har funnet rom for å øke budsjettet for inneværende år og årene fremover. I forslag til budsjett fra enhetsleder var det presentert en økning. Men barnevernstjenesten har ikke opplevd, slik som andre enheter, kutt i budsjettet inneværende år.

Enhetsleder sier i tilleggintervju at budsjett kun er anslag hvor ikke alle tiltak som barnevernstjenesten mener er viktige er inntatt. Hvor det har blitt overskridelser på budsjettet, har det vært gitt tilleggsbevilgninger for det påfølgende året.

3.2.2 Stillinger

Som vist til innledningsvis var det inntil 1.1.2011 4,5 årsverk ved den felles barnevernstjenesten i Hemne kommune. Årsverkene er fordelt på 5 fagstillinger. Snillfjord kommune finansierer 0,7 årsverk. I tillegg er den en merkantil stilling på 0,5 årsverk.

To ansatte i tjenesten har hatt studiepermisjon med hver sin 20 % det siste halvannet året. De skal ha studiepermisjon til ut våren 2011. Det er ikke satt inn vikar for kompensere for dette fraværet. Dette utgjør en samlet reduksjon i stillingsandelen på 40 %.

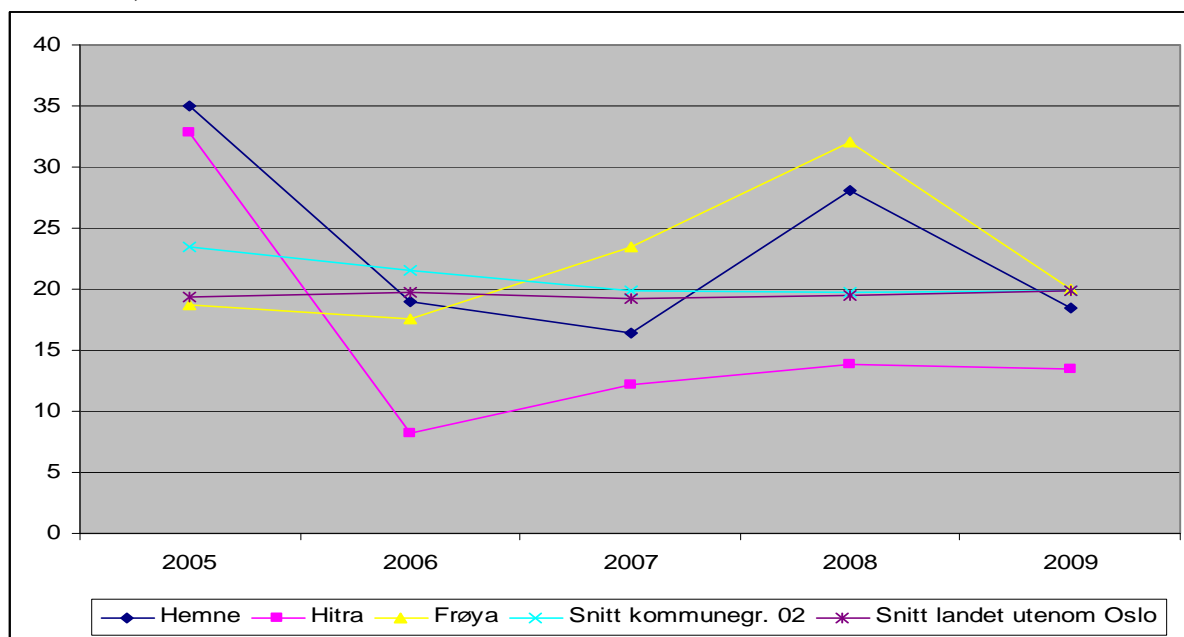
For å gi et bilde barneverntjenestens kapasitet, må vi se på arbeidsmengden i forhold til antall årsverk. Men arbeidsmengden er en vanskelig målbar størrelse, og beror på flere forhold som ikke kan leses av noen statistikk. Det er naturlig nok ekstra vanskelig å finne gode sammenligningsgrunnlag for den felles barnevernstjenesten i Hemne. Bemanningen i forhold

¹³ Innholder tall for barnevernstjenesten, barneverntiltak i familien og barneverntiltak utenfor familien.

til antall rapporterte barn med undersøkelse eller tiltak, kan måles opp mot samme tall fra andre kommuner.

De ansatte sier i intervju at arbeidspresset til tider kan være høyt, med ansvar for mange saker hvor mange av disse kan være komplisert og sammensatt. Mye ekstra jobbing må til i følge de ansatte for å ta unna saksinngangen.

Figur 5: Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk. Hemne kommune og sammenlignbare kommuner, 2005 - 2009.



Kilde: Statistisk sentralbyrå

I figur 5 ser vi at i 2009 hadde barnevernstjenesten i Hemne kommune omtrent like mange barn per årsverk som Frøya kommune og snittgrupperingene. I årene før har dette variert noe.

3.2.3 Kompetanseutvikling.

Alle ansatte i barnevernstjenesten har relevant høyere utdanning. Barnevernstjenesten består i dag av en tverrfaglig gruppe bestående av barnevernspedagog, førskolelærer, og sosionom. Det vil likevel være behov for kompetanseutvikling, og barnevernloven stiller krav om at personalet får opplæring som anses nødvendig for å holde kompetanse ved like.

Rådmann og enhetsleder for barnevern sier i oppstartsmøte at kompetanseheving er et prioritert område i Hemne kommune.¹⁴ De ansatte motiveres til å ta etterutdanning, og kommunen benytter ulike tiltak for å stimulere til etterutdanning.

To ansatte i barnevernstjenesten er i studiepoeng givende videreutdanning. Videreutdanningen skjer i regi av Høgskolen i Lillehammer med tema innenfor tverrfaglig samarbeid. Etterutdanningen utgjør 30 studiepoeng for hver av de ansatte.

Under utdanningen har hver av de ansatte 20 % permisjon med lønn, noe som innebærer at en arbeidsdag i uka prioriteres til selvstudium. De øvrige kostnadene til etterutdanningen dekkes

¹⁴ Følger også av Handlingsplan for perioden 2010-2013 side 72

også av kommunen gjennom en egen budsjettpost som rådmann disponerer. I intervju med enhetsleder sier hun at etterutdanning også vil telle positivt i forhold til lønnsfastsettelse. Dette bidrar ytterligere til å motivere de ansatte til å ta etterutdanning.

Hemne kommune har ingen egen kompetanseplan for barnevernstjenesten. Deltakelse på etterutdanning beror på søknad som sendes til rådmann. Det er rådmann som vurderer søknadene. I intervju sier enhetsleder at behovet for og vurderingen av hvorvidt etterutdanning skal gis, skjer i tett dialog med enhetsleder.

I tillegg deltar de ansatte på en del gratis kurs i regi av Bufetat og Fylkesmannen.

I intervju sier de ansatte at de savner et forum for videreformidling av kunnskap. Det er opp til den enkelte selv å integrere ny kunnskap i det daglige arbeidet. I følge de ansatte er det en styrke hvis de som har tatt videreutdanning eller kurs, kan løfte kompetansenivået for hele organisasjonen.

I intervju sier de ansatte at spørsmålet om deling av kompetanse dreier seg om å sette av nødvendig tid i arbeidshverdagen til dette formålet.

3.2.4 Tilgang til lover og forskrifter

Det er av stor betydning at barnevernet har en praksis som sikrer at alle ansatte får med seg relevante endringer i regelverk jfr. forskrift om internkontroll § 4.

De ansatte sier i intervju at det primært er den enkelte selv som har ansvaret for å oppdatere seg på endringer og nye lover, forskrifter eller veiledere. I følge de ansatte er det ingen systematikk i å videreformidle denne type informasjon innad i organisasjonen. Videre sier de ansatte at lovverket benyttes aktivt.

Ansatte får informasjon og kunnskap gjennom samtaler med andre instanser slik som Fylkesmannen eller Bufetat, og gjennom samtaler med kollegaer. I intervju med enhetsleder sier hun at utveksling av informasjon skjer gjennom de ukentlige fagmøtene, barnevernmøte, og gjennom mer uformelle samtaler mellom de ansatte.

Enhetsleder sier at informasjonsutveksling er et område hvor det må arbeides kontinuerlig for å forbedre.

Ved spørsmål i enkelt saker som krever en særlig begrunnelse, eller hvor det er behov for bistand ved tolkning av regelverket tar de kontakt med kommuneadvokaten. Dette samarbeidet fungerer greit i følge enhetsleder og ansatte.

3.2.5 Saksbehandlingssystem

For å kunne utføre det daglige arbeidet på en forsvarlig måte, må tjenesten ha tilgang til et hensiktsmessig saksbehandlingssystem som de ansatte behersker. Barnevernstjenesten har kommet godt i gang med innføringen av nytt datasystem ved navn Visma Familia. De ansatte har et godt inntrykk av systemet. Ansatte har fått omfattende opplæring i bruk av systemet.

I intervju sier de ansatte at de fortsatt er i en startfase i bruk av systemet. De gjør seg kjent med funksjoner og potensialet som ligger i systemet.

Enhetsleder sier i intervju at det tilstrebes at hver sak har to saksbehandlere, fordelt på saksbehandler 1 og 2. Tanken bak denne ordningen er at saksbehandler 1, som har hovedansvaret, skal kunne drøfte spørsmål i saken med saksbehandler 2 som dermed får kunnskap i saken. Hvis saksbehandler 1 er borte, vil saksbehandler 2 jobbe videre med saken.

I intervju med de ansatte sier de at systemet med saksbehandler 1 og 2 skal sikre kontinuitet og fremdrift i saksbehandlingen selv ved vakanse hos en av saksbehandlerne. Men stort arbeidspress gjør at systemet i følge de ansatte ikke fungerer etter hensikten. Sakene blir som oftest liggende ved fravær, da andre saksbehandlere ikke har kapasitet til å arbeide med saker de selv ikke har hovedansvaret for.

3.3 Revisors vurdering

Intervju og regnskapstall tyder på at barnevernstjenesten har hatt en utvikling, hvor det har vært et økende behov for ressurser. Økningen i bevilgningene og skjerming mot kutt i budsjettene til barnevernstjenesten kan tyde på at barnevernstjenesten har fått tilført de nødvendige ressursene for å møte den økende saksmengden.

I følge enhetsleder er budsjett et anslag over behovet for ressurser det kommende året. Enhetsleder vil ikke ha full oversikt over behovet for ressurser ved utferdigelse av forslag til budsjett. For eksempel vil de ikke ha oversikt over hvilke tiltak som må iverksettes omkring barn og familier det kommende året. Revisor ser det derfor som viktig at kommunen har et kontinuerlig fokus på den økonomiske utviklingen, og at de nødvendige ressursene blir stilt til rådighet for å drifte et forsvarlig barnevern.

KOSTRA tall viser at antallet ansatte pr barn med barnevernstiltak i Hemne er på omtrent samme nivå som sammenlignede kommunene i snittgrupperingen. Ansatte sier i intervjuene at de har en hektisk arbeidshverdag, hvor de tidvis opplever stor arbeidsbelastning. Revisor registrer særlig at ansatte trekker frem ønske om mer tid til kvalitetssikring, og muligheten til å bistå i andre kollegaers arbeid ved eventuelt sykdom eller annet frafall.

Barnvernloven gir kommunen ansvar for å sikre at barnevernstjenestens personell får nødvendig opplæring og kompetanseutvikling.¹⁵ Rådmann og enhetsleder sier i intervju at kompetanseutvikling er et prioritert området. Etter revisors vurdering stemmer dette overens med funnene i undersøkelsen, og at dette er ivaretatt i Hemne kommune. Etter revisors vurdering er det viktig at ny kunnskap blir integrert i det daglige arbeidet, og at øvrige ansatte som ikke har deltatt på kursene får tilgang til ny ervervet kunnskapen fra sine kollegaer.

Barnevernloven gir også kommunen ansvar for å sikre at ansatte har tilgang til oppdatert regelverk.¹⁶ Ansatte sier i intervju at de benytter lovverk i stor utstrekning. De bruker kommuneadvokaten aktivt i saker hvor det er behov for ekstra juridisk bistand. Bruk av kommuneadvokaten er positivt etter revisors vurdering. Revisor ser en svakhet i at den enkelte ansatte selv har ansvaret for å gjøre seg kjent med endringer eller nye bestemmelser innenfor lovverket. Etter revisors vurdering bør ansvaret for å ajourholde kunnskapen om lov og regelverk sikres gjennom egne rutiner. Dette vil best sikre at alle ansatte får tilgang og kunnskap om ny eller endret regelverk.

¹⁵ Barnevernloven § 2-1 og forskrift om internkontroll § 4.

¹⁶ Se forskrift om internkontroll § 4.

Barnevernstjenesten må ha tilgang til et hensiktsmessig saksbehandlingsverktøy. Barnevernet i Hemne har fått nytt saksbehandlingsverktøy Visma Familia. Ansatte sier i intervju at de har fått god opplæring i bruk av systemet. Så langt har de ansatte gode erfaringer i bruken av systemet. Revisor ser at innføringen av nytt datasystem, kan kreve en innføringsfase.

Barnevernstjenesten i Hemne har etablert en ordning med saksbehandler 1 og saksbehandler 2 i alle saker. Dette for å minske sårbarheten ved eventuelt frafall hos hovedsaksbehandler. Etter revisors vurdering er det positivt at barnevernstjenesten har søkt å etablere et system som skal sikre kontinuitet i saksbehandlingen og dermed minske sårbarheten for tjenesten. Dette bidrar til å styrke det interne samarbeidet, og utnytte kompetansen hos den enkelte.

Ansatte sier i intervju at det kan være vanskelig å praktisere systemet på grunn av stor saksmengde. Revisor ser at det kan være utfordrende ut fra tilgjengelige ressurser å prioritere systemet med saksbehandler 1 og 2. Denne utfordringen kan også tildels knyttes sammen med det som er nevnt på side 18 i rapporten om hektisk arbeidshverdag og arbeidsbelastning.

Men etter revisors vurdering er det viktig at barnvernet fortsatt prioriterer, innenfor de rammene som eksisterer, å opprettholde og eventuelt videreutvikle dette systemet. Særlig ut fra perspektivet om informasjonsflyt internt, kvalitetssikring av vurderinger samt å minske sårbarheten for tjenesten, er systemet med saksbehandler 1 og saksbehandler 2 et viktig system.

4 Samarbeid med andre.

Dette kapittelet omhandler delproblemstilling 2 om barnevernstjenesten samarbeider med andre aktører, og om de har gode rutiner for dette samarbeidet.

I forordet til rundskriv "Forebyggende innsats for barn og unge"¹⁷ heter det at "forebygging er en av de viktigste investeringene et samfunn kan gjøre - først og fremst ut fra menneskelige hensyn, men også ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv".

Forebygging innbefatter alt fra det som gjøres for å skape gode og trygge lokalsamfunn til innsats som spesielt retter seg mot å begrense, stanse eller snu en negativ utvikling.¹⁸ En viktig del av det forebyggende arbeidet er samarbeidet mellom barnevernstjenesten og andre som jobber med barn og unge. Forebygging og samarbeid er forankret i en rekke lovverk som gjelder for offentlige og kommunale instanser.

Et godt samarbeid forutsetter at de som jobber med barn og unge har tilstrekkelig kunnskap, blant annet om plikt og adgang til å videreformidle opplysninger.¹⁹ For at samarbeidet skal oppleves meningsfylt og givende, er det avgjørende at de som inngår i samarbeidet har en klar formening om hvorfor de skal samarbeide og nytten av et samarbeid.

Barne- og likestillingsdepartementet har utarbeidet veilederen "Til barnets beste", samarbeid mellom barnehagen og barnevernstjenesten". Der fremgår det blant annet at et tverrfaglig team ved barnehagen kan være et viktig samarbeidstiltak og en arena for å kunne gjennomføre en helhetlig vurdering av et barns behov og omsorgssituasjon. Videre inneholder veilederen noen avklaringer om taushetspliktens betydning for samarbeidet. Det anbefales å etablere muligheten for å drøfte saker anonymt, blant annet når de ansatte i barnehagen trenger:

- råd om hvordan de best skal ta opp sin bekymring med foreldrene
- hjelp til å konkretisere en bekymring eller utformingen av innholdet i en melding
- hjelp til å avklare om foreldrene bør eller ikke bør kjenne til meldingen før den sendes
- informasjon om hva barnevernstjenesten kan bidra med, og hvordan arbeidsprosessene er fra en melding.

Barne- og likestillingsdepartementet har i rundskriv Q-24/2005 tatt opp spørsmål knyttet til barnevernet og taushetsplikten, opplysningsretten og opplysningsplikten.

4.1 Revisjonskriterier.

Barnevernloven §§ 3-1 til 3-3 stiller krav til forebyggende arbeid og til samarbeid med andre etater.

For å understreke at kommunen har et totalansvar for å sikre alle barn trygge og gode oppvekstvilkår, gir barnevernloven kommunestyret det overordnede ansvaret for å "følge nøye med i de forhold barn lever under" og "finne tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer".²⁰

¹⁷ Se Rundskriv Q-16/2007, Forebyggende innsats for barn og unge.

¹⁸ Se Rundskriv Q-16/2007 side 3.

¹⁹ Se Rundskriv Q-16/2007 side 7.

²⁰ Se barnevernloven § 3-1.

I rundskrivet Q-16/2007 side 4 heter det at den forebyggende virksomheten nå forankres på øverste politiske og administrative nivå, og at kommunene må ha en helhetlig tilnærming for det forebyggende virksomheten. En viktig del av dette er å sikre at den kommunale barnevernstjenesten samarbeider med andre som jobber tett på barn og unge i kommunen.

Barnevernloven § 3-2 omhandler samarbeid med andre deler av forvaltningen. Det fremgår av bestemmelsen at:

Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer.

Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter denne loven. Som ledd i disse oppgavene skal barneverntjenesten gi uttalelser og råd, og delta i den kommunale og fylkeskommunale planleggingsvirksomhet og i de samarbeidsorganer som blir opprettet.

For å sikre et godt samarbeid er det viktig at det etableres systemer og strukturer som synliggjør hvordan samarbeidet skal foregå. Et godt samarbeid forutsetter også at de som jobber med barn og unge har tilstrekkelig kunnskap om plikten og adgangen til å videreformidle opplysninger til barnevernet.²¹

Ansatte i barnehager, skoler og på helsestasjon har alle plikt til å være oppmerksomme på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernet, og melde fra til barnevernet om de mistenker at barn er utsatt for omsorgssvikt.²²

I avtalen mellom Snillfjord kommune og Hemne kommune om samarbeid om oppgaver blant annet innenfor barnevern, heter det at barnevernstjenesten skal delta i tverrfaglig samarbeid i begge kommuner.

Barnevernloven § 3-2 a om plikt til å utarbeide en individuell plan sier²³:

Barneverntjenesten skal utarbeide en individuell plan for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester dersom det anses nødvendig for å skape et helhetlig tilbud for barnet, og det foreligger samtykke. Barneverntjenesten skal samarbeide om planen med andre instanser barnet mottar tiltak fra.

Gjennom denne bestemmelsen har barnevernstjenesten fått en lovfestet plikt til å bidra til utarbeidelsen av individuell plan, for å skape et helhetlig tilbud hvor fler etater samarbeider om å yte tjenester.

Det er viktig at det etableres systemer og strukturer som synliggjør hvordan samarbeidet skal foregå.²⁴ I Hemne kommune er det utarbeidet en egen rutine for tverrfaglig samarbeid.²⁵ Rutinene er tilgjengelig i kommunens datasystem "wisweb", hvor blant annet rutiner og

²¹ Se rundskriv Q-16/2007 side 7.

²² Se barnevernloven § 6-4 andre ledd, barnehageloven § 22, opplæringsloven § 15-3, og helsepersonelloven § 33.

²³ Bestemmelsen trådte i kraft fra 1. januar 2010.

²⁴ Se Rundskriv Q-16/2007 side 8.

²⁵ Rutine for "Utsatte barn og unge - rutiner for tverrfaglig samarbeid".

prosedyrer er tilgjengelig for kommunens ansatte. I følge rådmann skal dette systemet erstatte de skrevne rutinehåndbøkene.

Rutinene plasserer ansvar og etablerer rutiner for hvordan samarbeidet rent faktisk skal skje, for eksempel gjennom tverrfaglig samarbeid i kjerneteam. Viktigheten av gjensidig informasjon trekkes frem som en forutsetning for tverrfaglig samarbeid i rutinen.

En erfaring fra tidligere forvaltningsrevisjoner innen barnevernsområdet er at andre som jobber tett på barn i kommunen og som sender bekymringsmelding til barnevernet, savner en tilbakemelding fra barnevernstjenesten om utviklingen i saken. En plikt til å gi tilbakemelding i nærmere angitte tilfeller ble lovfestet gjennom vedtakelsen av bvl. § 6-7 bokstav a. Barnevernstjenesten skal gi tilbakemelding om at meldingen er mottatt og at saken blir behandlet i overensstemmelse med bestemmelsene i barnevernsloven. Revisor vil undersøke om denne plikten etterleves av barnevernstjenesten i Hemne kommune.

En begrensning for barnevernets adgang til å gi informasjon er reglene omkring taushetsplikt jfr. bvl. §6-7 første ledd. Barnevernet har en plikt til å hindre at uvedkommende får tilgang til opplysninger som er taushetsbelagte, gjennom å unnlate å viderefordre opplysninger og gjennom aktivt forhindre tilgang til opplysninger.²⁶

Men informasjonsutveksling mellom ulike instanser kan også være nødvendig for at ulike hjelpetjenester skal få tilgang til opplysninger som er nødvendige for at de skal kunne utføre sine oppgaver. Dette sammen med behovet for å gi andre innsyn og kunnskap om barnvernets rolle og arbeidsmetoder, må avveies mot hensynet til det enkelte barns og deres familiers vern om personlig integritet og personvern.

Utgangspunktet er at barnevernstjenesten har taushetsplikt ovenfor andre samarbeidspartnere, også i de tilfeller hvor samarbeidspartnere har inngitt bekymringsmelding. For at barnevernet skal ha adgang til å formidle opplysninger som er taushetsbelagte, må det foreligge hjemmel for dette eller samtykke fra den som har krav på taushet. Utveksling av informasjon kan også skje gjennom at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte, dette også kjent som anonymisering.

Barnevernet kan gi taushetsbelagt informasjon til samarbeidspartnere hvis det er nødvendig for å fremme barnevernstjenestens oppgaver, eller for forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade på noen sin helse, jfr. fvl. § 13 b første ledd nr 5 jfr. bvl. 6-7 tredje ledd.

Det er således barnevernstjenesten som i de enkelte tilfelle som må avgjøre om det er nødvendig med deling av informasjon. Lovverket opererer således med et nødvendighetskrav for at deling av informasjon skal være lovlig.

Hvor deling av informasjon skal skje i samarbeidsforum, eksempelvis tverrfaglig team, må barnevernstjenesten som utgangspunkt legge frem saken anonymt jfr. fvl. § 13 a nr 2. Det kan også innhentes samtykke fra dem saken gjelder, jfr. fvl. § 13 a nr 1.

Hvis saken ikke er anonymisert eller hvor det ikke foreligger samtykke må barnevernstjenesten vurdere om og i hvilket omfang deling av informasjon er nødvendig.

²⁶ Se Rundskriv Q-24/2005, Barnevernet og taushetsplikten, opplysningsretten og opplysningsplikten side 8.

På den andre siden har andre offentlig myndigheter plikt til å gi opplysninger til barnevernstjenesten, uten hinder av taushetsplikt i gitte situasjoner jfr. bvl. § 6-4. Men det betyr ikke at barnevernets taushetsplikt blir opphevet. Andre myndigheter kan ha en plikt til å gi opplysninger til barnevernet, men hvor de ikke har noen korresponderende rett på informasjon fra barnevernet i saken. Dette innebærer at barnevernet ikke nødvendigvis har noen opplysningsrett eller plikt ovenfor andre myndigheter som på sin side har opplysningsplikt ovenfor barnevernet.

Revisor har blant annet sett på følgende:

- ✓ Om barnevernet gir tilbakemelding til melder
- ✓ Om barnevernet samarbeider med andre der dette kan bidra til å løse barnevernets oppgaver etter loven
- ✓ Arbeidet med individuell plan
- ✓ Om samarbeidspartnere har anledning til å drøfte saker anonymt

4.2 Data.

Her følger resultatet fra intervju med ansatte ved barnevernstjenesten og intervju med aktuelle samarbeidspartnere.

4.2.1 Generelt om samarbeidet i det forebyggende arbeidet.

I oppstartsmøte sier rådmann og enhetsleder for barnevernstjenesten at forebyggende arbeid har vært et prioritert område i Hemne kommune. De betegner barnevernstjenesten som god når det gjelder forebyggende arbeid.

Satsingen på forebyggende arbeid knytter rådmann og enhetsleder opp mot tverrfaglig samarbeid. Fokuset har vært stort på tverrfaglig samarbeid, blant annet gjennom rutinen for utsatte barn og unge - rutiner for tverrfaglig samarbeid. Det er gjennom rutinen søkt å unytte verdien som ligger i å arbeide tverrfaglig.

I rutinen om tverrfaglig samarbeid er det eget punkt om innhenting av samtykke før drøfting eller hvor ikke samtykke foreligger angitt at anonym drøfting skal skje. Det er utarbeidet et samtykkeskjema som ligger vedlagt rutinen.

I følge enhetsleder kan en mulig konsekvens av tverrfaglig samarbeid være at terskelen for å sende inn bekymringsmelding til barnevernet blir lavere. Som et resultat av dette at barnvernet får flere meldinger som de må ta stilling til.

De ansatte sier i intervju at de generelt sett opplever at andre instanser har lav terskel for å ta kontakt med barnevernstjenesten.

4.2.2 Skole

Rektorene er forpliktet til å følge rutinen for utsatte barn og unge - rutiner for tverrfaglig samarbeid. Rutinene er tilgjengelig på kommunens intranett.

Rektorene beskriver generelt et barnevern som er lett tilgjengelig og som det er lett å føre dialog med, både formelt og uformelt. De ansatte i barnevernet er hjelpsomme og gir gode råd.

Alle rektorene har god erfaring fra å drøfte saker anonymt med barnevernstjenesten. Rektorene beskriver et generelt fokus i Hemne kommune på tverrfaglig samarbeid, med utgangspunkt i rutinen om tverrfaglig samarbeid for utsatte barn og unge. To av rektorene fikk som nytilsatt en innføring i rutinen.

To av rektorene har opplevd en endring de siste årene til at barnevernet er blitt mer åpen. Blant annet gjennom orienteringer om hvem de er og hvordan de arbeider i tjenesten. En tredje rektor har ikke samme opplevelsen av barnevernet, og oppfatter barnevernet som mer lukket. Særlig i forhold til tilgangen på informasjon.

En av rektorene ser ingen utfordringer i samarbeidet med barnevernstjenesten. De to andre rektorene trekker frem informasjonsflyt mellom etatene som en utfordring for det tverrfaglige samarbeidet. Taushetsplikt trekkes frem som en mulig forklaring på utfordringene i samarbeid.

Barnevernet etterspør i saker informasjon fra skolene, men de opplever å få lite informasjon fra barnevernet selv. En av rektorene har opplevd at barnvernet er involvert i sak som angår barn ved skolen, uten at hun har fått beskjed om det. Rektoren ser det som en svakhet i det tverrfaglige samarbeidet.

En utfordring i følge en av rektorene er mangelen på rutiner for hvordan samarbeidet skal skje. At ulike etater skal samarbeide er det rutine for, men hvordan samarbeidet rent praktisk skal gjennomføres savnes det klarer rutiner omkring. Blant annet dreier dette seg om informasjonsflyten mellom de ulike etatene.

Samarbeidsforum hvor skole og barnevern møtes er blant annet kjerneteam, enhetsledermøte hvor enhetslederne fra alle enhetene i kommunen deltar og ansvarsgruppemøter/ kontaktmøter som opprettes omkring enkelt elever.

En ansatt i barnevernstjenesten forteller at de har vært på skolene og gitt orientering om barnevernets arbeid, særlig med fokus på å ufarliggjøre barnevernets rolle.

4.2.3 Barnehage

Styrerne av barnehagene er på lik linje som rektorene forpliktet til å følge rutinen for tverrfaglig samarbeid.

Alle styrerne sier at barnevernstjenesten er blitt mer åpen ovenfor andre instanser, gjennom å invitere til samarbeid og bedre informasjonsutveksling mellom etatene. Fokuset på samarbeid er holdt frem som et viktig felt i kommunen. Styrerne sier de har lav terskel for å ta kontakt med barnevernet.

Styrerne som er intervjuet sier de har et generelt fokus i egen organisasjon på å samarbeide med andre instanser. Alle tre styrerne beskriver at barnevernet medvirker til at barnehagene ivaretar barns rettigheter og interesser. Økt fokus på skriftliggjøring av arbeidsprosesser, opplevelsen av aldri å bli avvist samt god veiledning er grunner som trekkes frem.

Barnehagene har varierende erfaring fra og ønske om å drøfte saker anonymt med barnevernstjenesten. Men hvor dette skjer, er opplevelsen at barnevernet bidrar til gode anonyme drøftelser av saken.

Alle de tre intervjuede styrerne trekker frem informasjonsflyt som en utfordring. Utfordringen knyttes særlig til ønske om å i større grad få informasjon i form av orientering om hva som skjer i sakene. Dette gjelder både generell informasjon hvor det ikke er noen sak men hvor barnevernet har opplysninger om et barn i barnehagen. Videre gjelder det når det er opprettet en sak, og hvor barnevernet og barnehagene har et uttalt samarbeid omkring barnet.

Taushetsplikt trekkes frem som en mulig forklaring av den ene styreren på barnehagens oppfatning om at de i for liten grad får informasjon fra barnevernet. Barnehagen opplever å få mer informasjon fra f.eks. PPT og helsesøster, som også har taushetsplikt.

Det er etablert flere samarbeidsfora. Kjerneteam som er etablert gjennom rutine for tverrfaglig samarbeid, er et ad-hoc organ for å drøfte bekymringer knyttet til et bestemt barn. Barnehagene har varierende erfaring fra å delta her. Men de som har deltatt i kjerneteam, beskriver et godt og nyttig samarbeidsforum, blant annet for utveksling av informasjon. Kjerneteamet oppleves som en styrke og trygghet for å ivareta barns interesser.

Styrerne for barnehagene tok initiativ til å etablere fellesmøte for barnehage - barnevern. Møtene avholdes to ganger i året, hvor pedagogisk leder samt styrer fra alle barnehagene og representanter fra barnevernet deltar. Dette er et forum for å diskutere utfordringer i samarbeidet, og orientere hverandre om positive og negative erfaringer fra samarbeid. Fellesmøtene er med å øke forståelsen for hverandres hverdag.

Samarbeidsforum hvor barnehage og barnevern møtes er blant annet kjerneteam og fellesmøter barnehage - barnevern hvor pedagogisk leder samt styrer fra barnehagene møter ansatte i barnevernstjenesten. I tillegg er ansvarsgrupper/ kontaktmøter forum hvor samarbeid skjer.

Barnehagene har fått en orientering fra barnevernstjenesten i hvordan de jobber i følge en av de ansatte i barnevernstjenesten. En viktig del av dette arbeidet har vært å fokusere på viktigheten av å ta tidlig kontakt med barnevernet hvor det er en mistanke eller følelse om at noe ikke stemmer omkring et barn.

4.2.4 Helsestasjon.

I følge helsesøster er det et generelt fokus på tverrfaglig samarbeid i Hemne kommune, gjennom rutine for tverrfaglig samarbeid. Fokuset er forankret i sentraladministrasjonen hos rådmann. Fokuset har resultert i større åpenhet mellom de ulike etatene i kommunen.

Barnevernet har gitt uttrykk for at de ønsker å komme inn i sakene på et tidlig tidspunkt, og har særlig fokus på forebyggende arbeid. Helsesøster har erfart barnevernstjenesten som en organisasjon hvor det er mulighet til å spørre om råd og hvor det gjennom uformelle drøftelser, gjerne anonymt, er mulig å be om bistand. Taushetsplikten oppleves ikke som noe begrensning i så måte.

Helsestasjon peker på flere områder som de mener er utfordringer i forhold til samarbeidet med barnevernstjenesten.

Helsestasjon har opplevd at barnevernet er involvert i saker som angår barn som også får oppfølging på helsestasjon, uten at de har fått beskjed fra barnevernet om dette. Dette gjelder særlig de mindre barna. Helsestasjon vil gjennom oppfølging av foreldrene og barna ha god kjennskap til familien, og dermed ha informasjon som kan være nyttig i barnevernssaken.

Helsestasjon ser det som en svakhet ved samarbeidet at de ikke får informasjon fra barnevernet i slike tilfeller.

Barnevernstjenesten og helsestasjon samarbeider i ulike fora. Gjennom rutinene for tverrfaglig samarbeid er kjerneteamet etablert. I kjerneteamet har barnevernet en sentral rolle gjennom å inneha sekretærfunksjonen. Det er barnevernet som i følge helsestasjon skal nedtegne skriftlig hvilke oppgaver som er fordelt, hvilken fremdrift som er planlagt og eventuelt hvilke konklusjoner som kom frem på møtet. Erfaringen om hvorvidt de nevnte punktene blir skriftliggjort er varierende.

Helsestasjon og barnevernet samarbeider også gjennom ansvarsgrupper/ samarbeidsmøter. Helsesøster erfarer at barnevernet legger vekt på forslag og synspunkter som helsesøster kommer med i dette samarbeidet.

4.2.5 Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) har et generelt fokus på samarbeid med barnevernstjenesten gjennom rutine for utsatte barn og unge - rutiner for tverrfaglig samarbeid. PPT har lav terskel for å ta kontakt med barnevernet. Representanten fra PPT sier at Hemne kommune har fokus på at familier skal få hjelp, uavhengig av hvem som yter hjelpen.

PPT samarbeider med barnevernstjenesten om barn som trenger et tilbud utover tilbudet av pedagogisk tilbud på skolen.

PPT erfarer å få henvendelser fra foreldre om spørsmål som andre tjenester i utgangspunktet skal svare på. Dette kan i ha sammenheng med at PPT oppleves som mindre farlig enn barnevernstjenesten, siden PPT muligens blir sett på som en del av opplærings- og skolesystemet.

Det kan være utfordrende å vite barnevernets rolle fra sak til sak i følge PP - tjenesten. Det kan i saker være uavklart hvem som skal yte hjelp ovenfor familiene. Eksempelvis kan foreldrene takke nei på tilbud om hjemmebesøk fra barnevernet, med det resultat at barnevernet trekker seg ut av saken.

Situasjonen kan da oppleves uavklart i forhold til hvem som videre skal ha ansvaret ovenfor familiene. Det hender at PPT må drive foreldreveiledning, noe de mener ligger utenfor deres primære ansvarsområdet. Foreldreveiledning er noe PPT anser å høre innunder ansvarsområdet til andre etater, f. eks barnevernet.

Barnevernstjenesten og PPT samarbeider i flere fora. Blant annet kan nevnes samarbeid i kjerneteam. PPT opplever at det ikke alltid er klare konklusjoner etter behandlingen av sak i kjerneteam. Videre samarbeider PPT og barnevernstjenesten gjennom ansvarsgrupper/ samarbeidsmøter. Det er også samarbeid gjennom månedlige møter ved Familierådgivningskontoret, hvor saker det er tverrfaglig samarbeid om drøftes.

PPT kan drøfte saker anonymt med barnevernet og opplever at barnevernet er gode diskusjonspartnere. PPT har lav terskel for å ta kontakt med barnevernet, noe de opplever er gjensidig fra barnevernets side.

4.2.6 Politi.

Politiet i Hemne betegner samarbeidet med barnevernet som meget godt. Samarbeidet fungerte ikke like bra for noen år tilbake. Det kunne da være vanskelig å få informasjon fra barnevernet.

Politiet samarbeider med barnevernet i ulike saker, og beskriver å ha lav terskel for å ta kontakt. Det har vært fokus på tverrfaglig samarbeid i Hemne kommune de senere år, noe som har bidratt positivt for å etablere et godt samarbeid mellom politiet og barnevernet.

Politiet trekker frem som viktig at fokuset på samarbeid er befestet både i den politiske og administrative ledelsen i kommunen.

Det gjennomføres faste møter hvor både representanter fra NAV, barnevernet og politiet deltar. I tillegg deltar politiet i kjerneteamet hvor dette er nødvendig. Det også etablert et tverrfaglig samarbeid gjennom Samordning av lokale tiltak (SLT), hvor ordfører, rådmann, lensmann, leder av NAV og rektor ved Hemne Videregående skole i tillegg til enhetsleder i barnevernet deltar. Samordning av lokale tiltak styres av Trygghetsrådet.

Politiet sier at systemet omkring samarbeidet fungerer godt og at de har funnet en god samarbeidsform.

4.2.7 Individuell plan.

Ansatte sier i intervju at lovendringen har ført til få endringer i hvordan de arbeider. Hvor barnevernstjenesten får en sak hvor et barn har behov for individuell plan, uten å ha dette fra før, tar barnevernstjenesten kontakt med Pleie og omsorg. Pleie og omsorg har en koordineringsrolle, hvor de gir hjelp og bistand ved utarbeidelse av individuell plan. Dette er en ordning som har vært praktisert også før lovendringen.

I intervju sier de ansatte at kravet om individuell plan ikke har vært tematisert på kontoret etter lovendringen. I følge rådmann er arbeidet med utarbeidelse av nye rutiner nesten fullført, men hvor noe fortsatt gjenstår.

4.2.8 Nærmere om tilbakemelding på utvikling i sakene.

De ansatte sier i intervju at barnevernstjenesten har egne rutiner for å gi tilbakemelding til dem som har inngitt melding til barnevernstjenesten. Etter innføringen av saksbehandlingsverktøyet "Famila" er det utarbeidet maler for hvordan tilbakemeldingen skal skje, og de ansatte blir gjennom systemet påmint om at tilbakemelding skal gis.

En av styrerne fra barnehagene som er intervjuet har sendt bekymringsmelding til barnevernet. Styreren fikk en skriftlig tilbakemelding om at meldingen var mottatt kort tid etter inngivelse av melding. Barnehagen opplevde videre å bli holdt løpende orientert om saken.

Helsesøster opplever i varierende grad å få tilbakemelding når melding til barnevernet er sendt. Opplevelsen av manglende tilbakemelding er størst i de tilfellene hvor helsestasjonen ikke deltar sammen med barnevernstjenesten i noe samarbeidsforum omkring barnet. Helsesøster fremholder som viktig at helsestasjonen får informasjon fra barnevernstjenesten, uten å måtte etterspørre informasjonen selv.

PPT har noe varierende erfaring med hvorvidt de får tilbakemelding etter innsendt bekymringsmelding. Tilbakemeldingen kan også komme i ulik form, både skriftlig og muntlig.

4.2.9 Nærmere om tilgjengelighet.

De ansatte sier i intervju at de tror at samarbeidspartnere til tider kan oppleve barnevernstjenesten som vanskelig tilgjengelig, blant annet å nå ansatte på telefon. Per i dag har barnevernstjenesten en arbeidsmobil. I intervju med helsestasjon er dette forhold som trekkes frem som en utfordring for samarbeidet, men hvor de har opplevd en bedring etter at barnevernstjenesten fikk en merkantil stilling.

Enhetsleder opplyser i intervju at det er ingen akuttberedskap hos barnevernstjenesten i Hemne utenfor ordinær kontor tid. Situasjonen har vært slik siden legevaktsamarbeide med Orkdal ble i gang satt oktober 2007.

Barnevernsansatte opplever, i noe varierende grad, å bli kontaktet på fritiden. I intervju med enhetsleder og med de ansatte kommer det frem at ansatte har måttet avlyse private avtaler på fritiden, for å løse akutte situasjoner. De ansatte sier at dette oppleves uholdbart i lengden, både av hensyn til seg selv, men også av hensyn til barna og familiene som kommer i en situasjon hvor de trenger hjelp utenom ordinær kontortid.

Alle samarbeidspartnere fremhever som uheldig at barnevernstjenesten i Hemne ikke har en egen akuttberedskap.

4.3 Revisors vurdering.

Revisors hovedinntrykk er at barnevernet i Hemne har utviklet et godt og planmessig samarbeid med andre faginstanser i kommunen. Rutinen for tverrfaglig samarbeid har bidratt til en prioritering av tverrfaglig samarbeid. Samarbeidspartnere tegner et bilde av en barnevernstjeneste som villig deler av sin kunnskap og som anses som en viktig støttespiller for å ivareta barns rettigheter i Hemne kommune. Samarbeidspartnere sier de har lav terskel for å ta kontakt med barnevernet, og at barnevernet oppleves mer åpen og kontaktsøkende nå enn tidligere.

På et generelt grunnlag kan vi derfor si at barnevernstjenesten oppfyller barnevernslovens krav til samarbeid med andre.

Kommunen skal ha en helhetlig tilnærming til det forebyggende arbeidet.²⁷ Denne undersøkelsen viser at Hemne kommune har etablert et sett av samarbeidsforum på forskjellige nivå, som til sammen bidrar til å ivareta en slik tilnærming.

Hvordan andre faginstanser opplever samarbeidet med barnevernstjenesten varierer. Revisors inntrykk er at barnehagene generelt sett har utviklet et tettere og nærere samarbeid enn de andre faginstansene. Dette kan henge sammen med etableringen av fellesmøter barnehager - barnevern. Begge instansene har fått økt sin kunnskap om hverandres roller og arbeidsmetoder, noe som kan ha bidratt positivt til utviklingen av samarbeid. Det kan være en tendens at jo mer samarbeid en faginstans har med barnevernstjenesten, jo lettere er det for denne faginstansen å ta kontakt med barnevernstjenesten hvis de trenger råd eller veiledning.

²⁷ Se rundskriv Q-16/2007

Barnevernstjenesten innsats med relasjonsbygging og informasjon til barnehagene har hatt positiv effekt.

Som nevnt tidligere, forutsetter er godt samarbeid at de som jobber med barn og unge har tilstrekkelig kunnskap om plikten og adgangen til å videreformidle opplysninger til barnevernstjenesten.²⁸ Revisors inntrykk er at andre faginstanser i varierende grad har tilstrekkelig kunnskap omkring taushetsplikt. Reglene om taushetsplikt og opplysningsplikt er ulik for de ulike faginstansene. Det er særlig kunnskap om barnevernets rett til å kreve opplysninger i en konkret sak, og de strenge reglene om taushetsplikt som gjelder for barnevernets arbeid som kan være et hinder for et tettere samarbeid. Det er uttalt i Hemne at taushetsplikt ikke skal være til hinder for tverrfaglig samarbeid. Undersøkelsen tyder på at noe arbeid gjenstår før denne målsettingen er nådd.

Undersøkelsen kan tyde på at enkelte samarbeidspartnere forventer å få informasjon fra barnevernstjenesten i større grad enn det barnevernstjenesten har adgang til å gi ut fra reglene om taushetsplikt. Barnevernets taushetsplikt kan derfor være til hinder for å gi informasjon til andre samarbeidsaktører. Revisor ser det som viktig at alle involverte i tverrfaglig samarbeid har tilstrekkelig kunnskap i regelverket om taushetsplikt.

Uklarheter omkring dette kan lede til misforståelser og dermed påvirke det tverrfaglige samarbeidet, gjennom at samarbeidspartnere kan få inntrykk av at barnevernstjenesten ikke vil gi ut informasjon f.eks. i form av orienteringer. Manglende informasjon fra barnevernstjenesten kan like gjerne være et resultat av overholdelse av regelverket om taushetsplikt.

Barnevernstjenesten plikter å gi tilbakemelding til melder i visse situasjoner jfr. bvl. § 6-7 bokstav a. Andre instanser erfarer i varierende grad hvorvidt de får tilbakemelding. Gjennom det nye datasystemet "Familia" er det utarbeidet egne maler for hvordan tilbakemelding skal skje, og ansatte blir påminnet om denne oppgaven. Etter revisors vurdering har barnevernstjenesten etablert rutiner for å sikre at tilbakemelding blir sendt slik som loven forutsetter.

Hemne kommune har igangsatt arbeidet med å se på hvilke rutiner som må etableres innenfor barnevernstjenesten for at kravet om individuell plan ovenfor brukerne blir ivaretatt.

En annen negativ tilbakemelding som både barnevernstjenesten selv og andre faginstanser trekker frem, er tilgjengeligheten til barnevernet utenfor ordinær kontortid. Det hviler ingen plikt på kommunene om å ha akuttberedskap. Men revisor ser det, og da særlig av hensyn til de ansattes arbeidssituasjon, som uheldig at Hemne kommune ikke har etablert en akuttberedskap. En manglende akuttberedskap fører til økt arbeidsbelastning hos de ansatte. Etter revisors vurdering kan denne situasjonen påvirke den daglige tjenesten.

²⁸ Se rundskriv Q- 16/2007

5 Evaluering og vurdering av virkningen av hjelpetiltak.

I dette kapitlet skal vi se på om barnevernet i Hemne har rutiner for å vurdere å evaluere virkningen av hjelpetiltak som iverksettes.

5.1 Revisjonskriterier

En lovfestet plikt for barnevernstjenesten til å følge opp og evaluere virkningen av hjelpetiltak som igangsettes følger av bvl. § 4-5. Barnevernstjenesten skal følge nøye med på hvordan det går med barnet og foreldrene, og vurdere om hjelpen er tjenelig, eventuelt om det er nødvendig med nye tiltak jfr. bvl. § 4-5. Gjennom denne plikten sikres en systematisk og jevnlig vurdering av barnets og familiens situasjon. For å kunne ivareta denne plikten må barnevernstjenesten ha god kunnskap om familiene. Dette har således en side til samarbeid med andre aktører.

Hjelpetiltakene beskrives i tiltaksplanen²⁹. Gjennom en evaluering av tiltaksplanen vil hjelpetiltakene bli vurdert.

Revisor vil derfor se om barnevernstjenesten har prosedyrer som sikrer systematisk evaluering av om hjelpen er tjenelig og om det eventuelt er nødvendig med nye tiltak.

En viktig side av evaluering og vurdering av hjelpetiltakene er barnets rett på informasjon og rett til å uttale seg i saken. I følge bvl. § 6-3 skal barn over fylte 7 år informeres og gis anledning til å uttale seg før det tas avgjørelse i sak som berører barnet. Barnet har ingen plikt til å uttale seg, men dette er en rettighet som barnet skal gis anledning til å benytte.

Revisor vil i undersøkelsen se på følgende:

- ✓ Om det utarbeides tiltaksplaner i alle saker med hjelpetiltak som regelverket forutsetter.
- ✓ Om barnevernstjenesten vurderer om hjelpetiltakene er tjenelige og om det er nødvendig med nye tiltak.
- ✓ Om barn over 7 år informeres og gis anledning til å uttale seg før avgjørelse fattes.

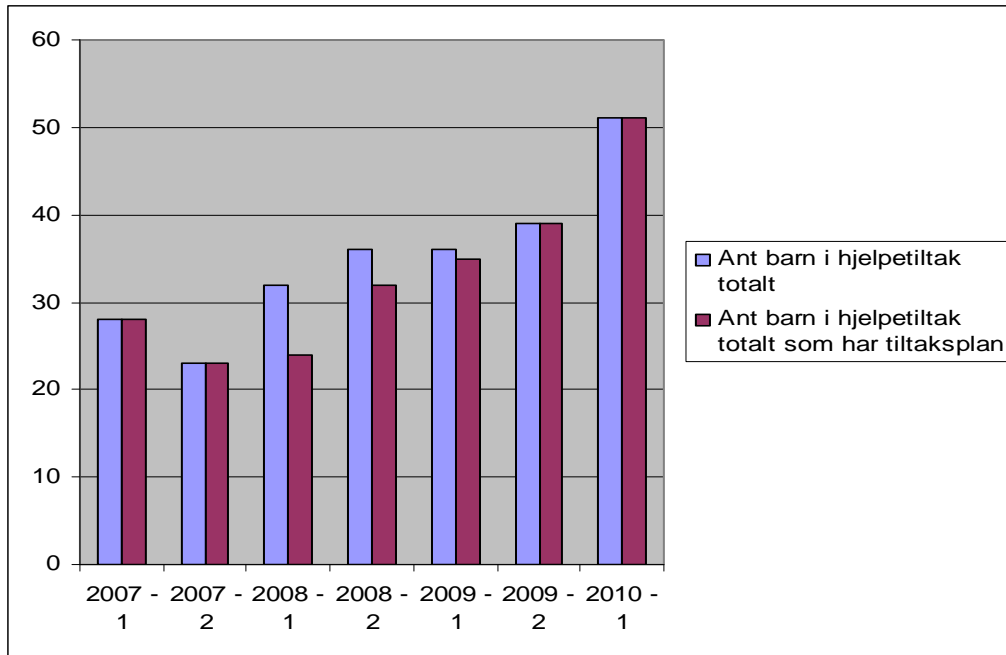
5.2 Data

Her følger resultat fra intervju med enhetsleder og ansatte i barnevernstjenesten, sammen med statistikkdata fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

De ansatte i barnevernet utarbeider en tidsavgrenset tiltaksplan som ligger til grunn for enkeltvedtaket som fattes av barnevernstjenesten. Tiltaksplanen inneholder blant annet en situasjonsbeskrivelse, en målbeskrivelse, en tiltaksbeskrivelse, og tiltaksplanen sier noe om tidsperspektivet og dermed en angivelse av evalueringstidspunkt. Tidsfristen for evaluering angis både som en relativ frist og som en absolutt siste frist.

²⁹ Tiltaksplanene består av en situasjonsbeskrivelse, målbeskrivelse, tiltaksbeskrivelse, tidsperspektiv, og evaluering.

Figur 6. Antall hjelpetiltak med tiltaksplaner for perioden 2007 til 1. halvår 2010.



Kilde: Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

Tabellen viser at det i perioden 1. halvår 2008 til 1. halvår 2009 ikke var registrert tiltaksplaner i alle saker med hjelpetiltak. I 1. halvdel for 2008 hadde 24 av 32 saker tiltaksplan, mens 2. halvår 2008 hadde 32 av 36 saker tiltaksplan. I 1. halvår 2009 hadde 35 av 36 saker tiltaksplan.

Enhetsleder hadde permisjon fra stillingen i 2008. Enhetsleder sier i tilleggintervju at noe av forklaringen til manglende tiltaksplaner kan være at ansatte utarbeidet tiltaksplanen på rapporteringstidspunktet, eller at de av andre årsaker ikke hadde rukket å utarbeide planen.

Ansatte sier i intervju at stor saksmengde var bakgrunnen til at ikke alle barn som skulle ha hatt tiltaksplan, hadde slik planer.

Ved sykdom eller annet frafall hos saksbehandlere som har ansvaret for saken, vil enhetsleder få opp varsel om tidsfristen for evaluering av tiltaksplanen på datasystemet.

Mal for hvordan tiltaksplanen skal utarbeids finnes i saksbehandlingssystemet Visma Familia. Ansatte må angi evalueringstidspunkt for at tiltaksplanen skal kunne ferdigstilles, datasystemet sikrer da at evalueringstidspunkt er angitt for alle tiltaksplanene.

Tiltaksplanene skal være et arbeidsredskap og skal tjene som grunnlag for jevnlig evaluering. For å få til en god evaluering av virkningen av hjelpetiltakene stilles det, i følge informasjon fra intervju av de ansatte, store krav til utformingen av tiltaksplanen. Dette gjennom formulering av hovedmål, delmål og tiltaksbeskrivelse.

I følge de ansatte kan det i en travel arbeidshverdag kan det være utfordrende å finne tid til å utarbeide gode tiltaksplaner. Samlet tid på kontorarbeid kan gå på bekostning av utadrettet klientarbeid. Hovedfokuset har i følge de ansatte vært at alle barn og unge skal ha en tiltaksplan. Dette fokuset har enkelte ganger ført til hastverk med utformingen av tiltaksplanene, noe som kan ha påvirket kvaliteten.

Enhetsleder opplyser i intervju at barn over 7 år ikke alltid blir informert og gitt anledning til å uttale seg. Hvor dette skjer ligger det en faglig vurdering bak avgjørelsen.

De ansatte sier i intervju at de er bevisst på at barn over 7 år skal informeres og gis anledning til å uttale seg. Det foreligger ingen egen rutine for å sikre at barn får denne muligheten. Men de ansatte er i kontinuerlig kontakt med barna.

Det skjer en kontinuerlig og fortløpende evaluering av hjelpetiltakene som er iverksatt. Dette innebærer blant annet at hjelpetiltak kan bli evaluert før fristen er utløpt, f. eks hvor de ansatte ser at tiltaket ikke fungerer etter hensikten.

Ikke alle samarbeidspartnerne som vi har intervjuet har erfaring fra å bli trukket inn i evalueringen. Seks av ni samarbeidspartnere har deltatt i evaluering. Alle samarbeidspartnerne bortsett fra en føler seg som en likeverdig part i forhold til å komme med synspunkter over hva som fungerer og eventuelt hva som ikke fungerer tilfredsstillende. De opplever reelle og gode faglige diskusjoner.

Samarbeidspartnere har inntrykk av at evaluering skjer i dialog og samarbeid med dem. I alt hovedsak opplever de reelle drøftelser hvor deres synspunkter og meninger blir tatt hensyn til i dette arbeidet.

5.3 Revisors vurdering

Undersøkelsen viser at det i alt vesentlighet utarbeides tiltaksplaner i alle saker. I det nye saksbehandlingssystemet er utarbeidelse av tiltaksplan angitt som en egen arbeidsoppgave. Etter revisors vurdering er det gjennom saksbehandlingssystemet etablert gode rutiner for å sikre at tiltaksplan blir utarbeidet.

Etter revisors vurdering er det viktig at innholdet i tiltaksplanene sikres en god kvalitet. Det er viktig at barnevernstjenesten ser nytten av tiltaksplanen, utover at det er et krav etter loven. Grunnlaget for evalueringen av hjelpetiltakene ligger i tiltaksplanen. For å høste full effekt av tiltaksplanene som arbeidsredskap for evaluering, er det viktig at det settes av tilstrekkelig med ressurser slik at ansatte får tid til å prioritere arbeidet med utarbeidelse av tiltaksplanen.

En viktig rettsikkerhetsgaranti for barna er retten til informasjon og uttalelsesrett jfr. bvl. § 6-3.

Revisor har ikke intervjuet barn eller familier i forbindelse med prosjektet. Vi kan derfor ikke si med sikkerhet hvorvidt retten til informasjon og uttalelsesrett for barna blir ivaretatt av barnevernstjenesten. I intervju sier enhetsleder at barn over 7 år ikke alltid vil oppleve at de blir informert eller gitt anledning til å uttale seg.

Da det ikke er egne rutiner for å sikre at barna får informasjon eller adgang til å uttale seg, vil det være opp til den enkelte saksbehandler å sørge for at alle barn får adgang til denne rettigheten. Etter revisors vurdering kan det være en svakhet ved denne løsningen gjennom at like tilfeller kan bli behandlet ulikt, og at den enkelte medarbeider innenfor en hektisk arbeidshverdag skal sikre at denne rettigheten blir ivaretatt ovenfor det enkelte barnet.

6 Høring

En foreløpig utgave av rapporten ble sendt på høring til rådmannen i Hemne kommune. Rådmann har ikke gitt noe formelt høringssvar, men har opplyst i e-post om at det ikke var ønske om høringsmøte.

7 Konklusjon og anbefalinger

I dette kapittelet vil revisor presenterer konklusjonene for hovedproblemstillingen, samt for hver av delproblemstillingene som er blitt undersøkt. Det vil også bli gitt noen anbefalinger som revisor mener Hemne kommunen kan se nærmere på med bakgrunn i rapporten.

7.1 Konklusjon.

Hovedproblemstillingen for undersøkelsen har vært om barnevernstjenesten i Hemne kommune har nødvendige forutsetninger for å yte en barnevernstjeneste av tilfredsstillende kvalitet. Vår hovedkonklusjon er at barnevernstjenesten innenfor de områdene vi har undersøkt, har disse forutsetningene.

Delproblemstilling 1: Har barnevernet i Hemne kommune nødvendig og god kompetanse?

Barnevernstjenesten i Hemne har en tverrfaglig gruppe med god formell kompetanse. Tjenesten har tilstrekkelig kompetanse til å utføre sine oppgaver på en forsvarlig måte. Hemne kommune er på nivå med andre kommuner når det gjelder antallet barn per ansatt.

Innføring av det nye saksbehandlingssystemet "Familia" vil etter revisors vurdering være en styrke for barnevernstjenesten. Systemet med saksbehandler 1 og 2 er et godt initiativ for å sikre deling av informasjon og dra veksler på hverandres kompetanse innad i organisasjonen.

Delproblemstilling 2: Følger barnevernstjenesten i Hemne kommune etablerte rutiner for samarbeid med andre aktører?

Undersøkelsen har vist at Hemne kommune generelt sett har fokus på tverrfaglig samarbeid ovenfor barn og unge. Dette fokuset har også innvirket på barneverntjenesten sitt arbeid. Barneverntjenesten samarbeider med mange aktører i Hemne, og samarbeidspartnere opplever at barnevernstjenesten har fokus på dette arbeidet.

Dette arbeidet er blant annet sikret gjennom rutinen for tverrfaglig samarbeid for utsatte barn og unge. Undersøkelsen har vist at samarbeidspartnere har noe varierende erfaring omkring samarbeidet. Forståelsen og kunnskapen omkring reglene om taushetsplikt kan synes å gi noen utfordringer for det tverrfaglige samarbeidet.

Videre trekkes manglende akuttberedskap frem som en utfordring. Det er ikke noe krav etter loven at kommunene skal ha egen akuttberedskap. Hemne kommune må derfor vurdere om det er behov for å sikre en slik ordning.

Delproblemstilling 3: Har barnevernet i Hemne kommune rutiner for å vurdere og evaluere virkningen av hjelpetiltak som iverksettes?

Undersøkelsen har vist at barnevernstjenesten i Hemne kommune har fokus på evaluering og vurdering av hjelpetiltakene. Gjennom saksbehandlingsverktøyet har barnevernstjenesten etablert rutiner for at evaluering og vurdering faktisk blir gjennomført.

Barn over 7 år skal informeres og gis anledning til å uttale seg. Undersøkelsen har vist at det varierer hvorvidt barna blir gitt denne muligheten.

7.2 Anbefalninger

På bakgrunn i vurderinger og konklusjoner vil revisor anbefale rådmann å;

- ✓ Se på muligheten for å sikre at saksbehandlingssystemet med saksbehandler 1 og 2 blir gjennomført fullt ut i praksis.
- ✓ Vurdere tiltak som kan øke kompetansen og kunnskapen om regelverket om taushetsplikt, og hvilken betydning regelverket har for utveksling av informasjon.
- ✓ Vurdere behovet for egen rutine i saksbehandlingen som sikrer at retten til informasjon og til å uttale seg blir ivaretatt for alle barn over 7 år.

Kilder

Forarbeider.

Ot.prp.nr 69 (2008-2009) Om lov om endringer i barnevernloven.

Litteratur.

"Barnvernloven" av Knut Lindboe, Gyldendal Akademiske 6 utgave.

Lov og forskrift.

Lov om behandlingssmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 02.10.1967.

Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17.7.1992 nr 100.

Forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov in barnevernstjenester av 14.12.2005 nr 1584.

Rapport.

"Barn og unges psykiske helse i kommunene i Sør-Trøndelag", Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mai 2008.

"Årsrapport 2009 for Fylkesmannens tilsyn med barnevernet i Sør-Trøndelag", Fylkesmannen i Sør-Trøndelag februar 2010.

Rundskriv.

Rundskriv Q-16/2007 fra BLD: "Forebyggende innsats for barn og unge".

Rundskriv Q-24/2005 fra BLD: "Barnevernet og taushetsplikten, opplysningsretten og opplysningsplikten".

Veiledere.

Veileder - "Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barnevernstjenesten - en veileder" BLD 2006.

Veileder - "Til barnets beste - samarbeid mellom barnehagen og barnevernstjenesten". BLD 2009.

Rutinehåndbok - "Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene", BLD 2006.

Vedlegg 1 KOSTRA og kommunedata

KOSTRA:

(Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet

Kostra-tall er basert på data fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) sin database for kommunal virksomhet; KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering). Samlet sett omfatter tallmaterialet i KOSTRA det meste av virksomheten i kommunene, herunder økonomi, skoler, helse, kultur, miljø, sosiale tjenester, boliger, tekniske tjenester og samferdsel. Ved bruk av KOSTRA-tall belyses prioriteringer, dekningsgrader og produktivitet for tjenesteområdene.

Kommuneinndeling i KOSTRA:

Kostra gruppe 2: Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter. Gruppen består av 66 kommuner, deriblant Hemne, Hitra og Frøya.

Kommunedata per 1.1.2010.

	Hemne	Hitra	Frøya
Innbyggere	4207	4256	4314
Str. Km2	670	685	241
kostra-gr	2	2	2

Kilde: Statistisk sentralbyrå



Postadresse: Postboks 216, 7302 Orkanger
Hovedkontor: Orkdal rådhus, Bårdshaug
Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidtnorge.no